

N:o 155.

Af Herr **S. A. Hedin**: *Om pension för f. d. fanjunkaren vid topografiska korpsen N. F. G. Lindeström.*

Det är mig ingalunda obekant att inom Riksdagen en viss obenägenhet gjort sig gällande mot beviljande af pensioner, de der icke blifvit af Kongl. Maj:t äskade, samt att framställningar i sådant afseende af enskilde motionärer, om än på särdeles beaktansvärda skäl stödda, stundom afslagits; och jag skall ej förneka, att detta förfarande, såsom *regel*, må vara väl grundadt. Men å andra sidan har Riksdagen, såsom med åtskilliga exempel kan styrkas, aldrig funnit sig föranlåten att upphöja denna regel till undantagslös grundsats, icke velat frånhända sig rätten eller pligten och tillfredsställelsen att, äfven i följd af enskildt initiativ, gifva ett erkännande åt en sällsynt förtjenst eller, i särdeles ömmande fall, utsträcka en hjälpande hand åt den oförskylda nöden. Då Kongl. Maj:t mer än en gång torde af *formela* skäl finna sig hindrad att af Riksdagen begära ett pensionsbelopp, som eljest, och om man blott fäste sig vid sjelfva sakförhållandets egen beskaffenhet, skulle finnas vara af omständigheterna högeligen påkalladt och till fullo berättigadt, så skulle ju också ett undantagslöst iakttagande, från Riksdagens sida, af den uppställda regeln ej kunna aflöpa utan obillighet och hårdhet. Jag har därför ej tvekat att anhålla om Riksdagens uppmärksamhet och behjertande för nedanstående framställning.

Förre fanjunkaren vid Topografiska korpsen Nils Fredrik Georg Lindeström, född år 1837, blef den 25 Maj 1860 medelst förordnande antagen till underofficer vid korpsen och förordnades den 31 Oktober s. å. till fanjunkare. Efter en — såsom det heter i korpsbefälhafvarens memorial till Kongl. Maj:t

Bih. till Riksd. Prot. 1874. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 14 Häft.

af 10 Okt. 1873 med framställning om pension för Lindeström — »*afbruten och alltid genom nit och ovanlig skicklighet utmärkt tjenstgöring*» träffades Lindeström år 1872, under rekognosceringsarbete, af ett slaganfall, hvilket ådrog honom den lamhet, som satte honom ur stånd att förrätta sin tjenst, hvadan han måste afskedas.

Lindeström har sålunda under en icke obetydlig tidslängd tjenat det allmänna. Huru han fyllt sina tjenstepligter, derom vittnar korpsbefälhafvarens här ofvan åberopade intyg, derom vittna den odelade aktning och den välvilja, som han hos sina förmän sig tillvunnit, och som sedermera visat sig i handling verksamma, för att ej låta den alldeles obemedlade och till arbete nästan oförmögne mannen blifva den oförvållade nödens offer. De löneförmåner, som Lindeström — enligt sakkunniges omdöme den skickligaste ritare Topografiska korpsen egt — under sin så berömligt vitsordade tjenstgöring åtnjutit, uppgingo först under sista åren af hans på anförda sätt afbrutna bana, eller från 1 Oktober 1871, till det mycket måttliga beloppet af 750 R:dr R:mt.

För vanliga fall gäller reglernas stränghet, men för undantagsfall — och ett sådant föreligger här — måste de lämpas efter billighetshänsyn, att ej formernas högsta rätt måtte varda den högsta orätt i sak. Mången, hvilkens nit och skicklighet aldrig hunnit upp ens till medelmåttans höjd, skrider makligt fram till den gräns, der efter en tjenstgöring af vederbörlig tidslängd pensionen antingen kommer af sig sjelf, såsom en ostridig rättighet, eller ock, efter derom särskildt gjord framställning, anses icke kunna förvägras. Måne det då ej låter sig väl försvaras enligt en högre lag, än de vanliga reglornas och det vedertagna brukets, att lemna ett understöd åt den, som under en kortare tjenstetid genom nit och skicklighet af ovanligt slag både omedelbart bättre tjenat det allmänna och medelbart, inom sin, låt vara ringa verkningskrets, gagnat såsom en föresyn af pligttröhet och duglighet? Och måne man ej förvandlar sak till form och form till formalitet, derest det blifver frågan om *fullmakt* och *lön* eller *förordnande* och *arvode*, hvaraf skall bero, huruvida en statens f. d. tjenare i den mest beklagansvärda belägenhet skall aktas värdig en ringa hjälp eller ej?

Jag, som för min del ej kan annat än jakande besvara dessa frågor, vågar derföre föreslå, att

Riksdagen ville åt f. d. fanjunkaren vid Topografiska korpsen N. F. G. Lindeström bevilja en årlig pension å allmänna indragningsstaten af 150 kronor, att af honom uppbäras från och med innevarande år och så länge han ej återvunnit den helsa och arbetskraft, att han förmår sig sjelf försörja.

Läkarebetyg och öfriga handlingar, som lända till närmare upplysning i ärendet, skall jag tillställa vederbörande Utskott.

Stockholm den 29 Januari 1874.

Ad. Hedin.

N:o 156.

Af Herr **S. A. Hedin:** *Om anslag till understödjande af enskilda elementarläroverk.*

För fem och tjugu år sedan utgjorde statsanslaget för elementarläroverken, enligt den för år 1849 fastställda riksstat, endast 277,715 R:dr 22 skilling banko. I riksstaten för år 1858 hade det vuxit till 1,038,741 R:dr 37 öre R:mt, förutom de af Riksdagen 1856—1858 till byggnader för elementarläroverkens behof å Riksgälds-kontoret anvisade extra anslagssummor om tillsammans 236,123 R:dr 50 öre. Innevarande års riksstat upptager, för elementarläroverken, ett anslag å 1,692,247 R:dr 56 öre. Och det inför nu församlade riksmöte framlagda budget-förslag utvisar en tillökning i dessa kostnader af bortåt 600,000 R:dr, oberäknad en för den tillämnade pedagogiska undervisningsanstalten för elementarlärare begärd, ganska betydlig summa, som — när seminariet blir fullfärdigt — hotar att öfverstiga 80,000 R:dr. Är det väl sannolikt, att med denna starka tillökning elementarläroverkens budget skall åtminstone för den närmare framtiden kunna bibehållas oförändrad? Ett sådant antagande vore säkerligen förhastadt. Det faller t. ex. lätt i ögonen, att af de anslagsbelopp